

20.10.2021

KASELY vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 1.10.2021

Kokous järjestettiin Teams -etäyhteydellä 1.10.2021 klo 9.00 – 12.00. Tämän tilaisuuden sekä kokouksen aineisto löytyy internetsivuilta osoitteesta [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteistyö/Vesienhoito_ELYkeskuksissa/KaakkoisSuomi/Vesienhoidon_yhteistyoryhman_kokousainei\(49316\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteistyö/Vesienhoito_ELYkeskuksissa/KaakkoisSuomi/Vesienhoidon_yhteistyoryhman_kokousainei(49316)) sekä Kaakkois-Suomen vesienhoidon yhteistyöryhmän Teamsin tiimistä.

Paikalla:

Visa Niittyniemi, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, puheenjohtaja

Sara Piutunen, kunnat läntinen osa, Etelä-Karjala

Arto Ahonen, kunnat itäinen osa, Etelä-Karjala

Riikka Lihavainen, kunnat itäinen osa, Etelä-Karjala

Kati Halonen, kunnat pohjoinen, Kymenlaakso

Eija Värri, kunnat eteläinen, Kymenlaakso

Marjo Ahola, Suomen metsäkeskus

Hannu Ripatti, MTK metsälinja

Eeva Saarikorpi, MTK (Kymenlaakso)

Teppo Oksanen, Mhy Kaakko & Mhy Etelä-Karjala

Ari Laine, Metsähallitus

Mika Leino, Metsäteollisuus Ry, Etelä-Karjala

Minna Maunus-Tiihonen, Metsäteollisuus ry, Etelä-Karjala

Heini Kukkonen, Metsäteollisuus ry, Kymenlaakso

Jukka Muotka, Energiateollisuus Etelä-Karjala

Jari Kottonen, Energiateollisuus Kymenlaakso

Pekka Pollari, Energiateollisuus Kymenlaakso

Riitta Moisio, vesihuoltolaitokset Etelä-Karjala

Ari Mikkeli, vesihuoltolaitokset Kymenlaakso

Kimmo Saarinen, Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Karjala ry

20.10.2021

Terhi Helkala, Puolustusvoimat, 1. Logistiikkarykmentti

Laura Blomqvist, Etelä-Karjalan liitto

Teppo Vehanen, Luonnonvarakeskus

Vesa Vanninen, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Janne Raunio, Kymijoen vesi ja ympäristö ry

Erja Tasanko, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Kaisa Leino, Kymenlaakson liitto

Lotta Vuorinen, Kymenlaakson liitto

Joonas Häkkinen, Etelä-Karjalan Kalatalouskeskus ry

Petri Päivärinta, Etelä-Suomen Merikalastajain Liitto

Hanna Kailasto, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Suvi Nirkko, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Jyrki Pitkänen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Antti Haapala, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Jouni Törrönen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Sirpa Skippari, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Taina Ihaksi, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Heidi Rautanen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Minna Korttinen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

1. Kokouksen avaus, Visa Niittyniemi

Visa Niittyniemi toivotti osallistujat tervetulleiksi ja avasi kokouksen. Vesienhoitotyö ollut käynnissä koko kesän ja asiakirjoja valmisteltu vuoden lopun valtioneuvoston käsittelyä varten.

Rahoituskanavien valmistelu käynnissä ja ilmastoasiat ovat olleet vahvasti esillä. EU:n kestävän kasvun ohjelma liittyy myös vesienhoidon toteuttamiseen tiiviisti. Vihreän siirtymän osuus kestävän kasvun ohjelmasta on suurin. Vihreän siirtymän ympäristökestävyyden ja luontopohjaisten ratkaisujen 30 M€:stä noin 15 M€ kohdennetaan todennäköisesti peltojen kipsikäsittelyyn fosforivalunton pienentämiseksi ja Itämeren kuormituksen vähentämiseksi. Peltojen kipsikäsittelyä tullaan laajentamaan myös Kaakkois-Suomeen. Se, miten asiaa lähdetään edistämään, tulee pohdittavaksi.

20.10.2021

Jyrki Pitkänen toi esiin, että tänä ja ensi vuonna on jaossa myös 200 M€ maatalouden elpymisohjelmassa, josta 10 miljoonia kohdennetaan ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

2. Kokouksen asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

Todettiin seuraavat muutokset yhteistyöryhmän kokoonpanoon:

- Kymenlaakson Liitto: Lotta Vuorinen kertoi, että Kymenlaakson liitossa aloittanut uusi ympäristösuunnittelija Kaisa Leino, joka on myös mukana kokouksessa.
- Imatran seudun ympäristötoimi: Arto Ahonen kertoi, että Helena Kaittola on virkavapaalla ja Helenan sijaisena on Riikka Lihavainen. Vesienhoitoon liittyvät asiat voi laittaa jatkossa tiedoksi Riikka Lihavaiselle ja Arto Ahoille.
- MTK: Eeva Saarikorpi kertoi palanneensa vuorotteluvapaalta, ja Saarikorpi palaa yhteistyöryhmään Antti Yli-Perttalan tilalle

Erillistä nimeämispäätöstä ryhmän kokoonpanosta ei tehdä.

3. Edellisen kokouksen 31.5.2021 pöytäkirja

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistio. Muistioon ei esitetty muutostarpeita, joten se hyväksyttiin.

Visa Niittyniemi totesi, että meneillään olevan merenhoidon ja vesienhoidon suunnitteluun linkittyy myös tulvariskien hallintasuunnitelmat, joiden laatiminen on parhaillaan myös käynnissä.

4. Merenhoidon toimenpideohjelman tilanne (Jouni Törrönen)

Jouni Törrönen kertoi, että merenhoitosuunnitelmien laadinnasta ja niiden valmistellusta rinnakkain vesienhoitosuunnitelmien kanssa. Koordinointivastuu merenhoitosuunnitelmista on Varsinais-Suomen ELY-keskuksella, mutta työssä ovat mukana kaikki rannikkoalueen ELY-keskukset. Merenhoidon toimenpideohjelmaa ollaan parhaillaan viimeistelemässä, ja tarkistuksia on tehty saadun palautteen perusteella. Toimenpideohjelmaa on tiivistetty, yhtenäistetty ja selkeytetty. Toimenpiteissä on tapahtunut myös muutoksia: kaksi erillistä toimenpidettä poistunut nyt on yhteensä suunniteltu 63 merenhoidon toimenpidettä. Tavoitteista poikkeamisen osalta cesiumpoikkeusta ei tarvitse enää asettaa. Merenhoitosuunnitelma ja merenhoidon toimenpideohjelma ovat menossa valtioneuvoston käsittelyyn marras-joulukuussa 2021 saman aikaisesti vesienhoitosuunnitelmien kanssa. Merenhoidossa on myös jo käynnistynyt 3. kierroksen valmistelu.

Visa Niittyniemi totesi, että merenhoidon suunnittelu linkittyy hyvin vahvasti vesienhoidon suunnitteluun. Merenhoidon toimenpiteisiin liittyen on parhaillaan käynnissä Ahvenkoskenlahden sedimenttiselvitys, jossa kartoitetaan sedimentin haitta-ainepitoisuuksia eri aikakausina.

20.10.2021

Kaiken kaikkiaan merenhoidonsuunnittelu on karkeamman tasoinen kuin vesienhoidon.

5. Vesienhoidon suunnittelun tilannekatsaus ja v. 2021 aikataulu (Taina Ihaksi)

Taina Ihaksi kertoi, että Kaakkois-Suomen vesienhoidon yhteistyöryhmälle on perustettu Teamsiin oma tiimi ”Kaakkois-Suomen vesien- ja merenhoidon YTR”, jonne on koottu ja tullaan kokoamaan aiheistoja. Jos yhteistyöryhmän jäsenillä ilmenee ongelmia tiimiin pääsyn/käytön kanssa, niin asiasta voi olla yhteydessä Minna Korttiseen.

Taina Ihaksi esitteli vesienhoidon tilannekuvaa ja aikatauluja. Kuulemispalaute ja yhteenvedot on käsitelty vesienhoitoalueittain ja linkit yhteenvetoihin löytyvät netistä, ja niihin on laitettu linkit em. tiimin viestit-osioon. Sektorikohtaisia toimenpideoppaita on tietyiltä osin tarkistettu/korjattu, minkä perusteella myös toimenpiteisiin on tehty tiettyjä korjaavia muutoksia. YM:n johdolla on käyty sektoreittain sidosryhmätapaamisia ja niissä on luokittelun oikeellisuus puhututtanut erityisesti. Metsätalouden herkäät vesistökriteerit tullaan yhdenmukaistamaan eri ELYissä.

Vesienhoitosuunnitelmat yhdessä merenhoidon suunnitelmien kanssa menevät valtioneuvostoon käsittelemään marras-joulukuun vaihteessa, perustelumuistio marraskuun alkupuolella. Vesienhoitosuunnitelmien yhteydessä hyväksytään myös toimenpideohjelmat, jotka ovat vesienhoidon tausta-asiakirjoja.

Taina Ihaksi esitteli yleisesti kuulemispalautetta ja totesi, että kuulemispalautetta ei tässä kokouksessa käydä enää yksityiskohtaisemmin läpi. Palauteyhteenvedot on viety nettiin ([VHA1](#), [VHA2](#)), josta niihin voi kukin tutustua vielä tarkemmin.

Toimenpideohjelmien osalta on valmisteltu toimenpideohjelmien sähköistämistä (eTPO) ja työ valmistuu ensi vuoden alkupuolella. eTPO:ta on valmisteltu keskitetysti, mutta se vaatii vielä jonkin verran alueellistakin työpanosta. eTPO:n tarkoituksena on helpottaa toimenpideohjelmien ja toimenpiteiden entistä parempaa hahmottamista erilaisin visuaalisin keinoin mm. karttapalvelua hyödyntämällä.

6. Vuoksen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmien viimeistely, tilannekatsaus (Taina Ihaksi)

Taina Ihaksi kertoi, että toimenpiteiden suunnittelun sektorioppaita ja toimenpiteitä/kustannuksia on tietyiltä osin päivitetty. Esimerkiksi turvetuotannossa muutoksia on tehty toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten johdosta, vaikka kuulemisen palautteessa ei tullut paljon muutosesityksiä. Toimenpidemuutoksia on tehty myös tallennustietojärjestelmään metsätalouden, maatalouden ja yhdyskuntien osalta.

Vesienhoitosuunnitelmiin on tehty tarvittavilta osin muutoksia mm luokittelumuutoksia, kartta- ja tekstitarkistuksia. Vesienhoitosuunnitelmiin on tehty karkea vaikutusten arviointi, yhteenvedo kuulemispalautteesta ja sen huomioimisesta. Myös ympäristöselostus on päivitetty ja SYKE tuottamat

20.10.2021

hyötyarviot lisätty. Korjaustyö on vielä pieneltä osin kesken. Metsätalouden osalta on tehty joitain muutoksia ohjauskeinoihin: mm. jatkuvakasvatus, tuhkalanhoitus, neuvonnan ja ohjeistuksen kohdentaminen painopistealueille, viranomaisyhteistyön lisääminen. Myös teollisuuden ja turvetuotannon osalta on tehty joitain korjauksia ohjauskeinoihin.

Visa Niittyniemi toi vielä esiin, että vesienhoitosuunnitelmat ovat ne varsinaiset asiakirjat, jotka menevät valtioneuvostoon hyväksyttäväksi. Toimenpideohjelmat ovat tausta-asiakirjoja, jotka tulevat myös hyväksytyä valtioneuvostossa. Sektorikohtaiset ohjeistukset ovat valtakunnallisia, jotta asioita käsitellään yhdenmukaisesti valtakunnallisesti.

Jyrki Pitkänen huomioi, että maatalouden uudeksi toimenpiteeksi tullut kerääjäkasvien viljely on ollut jo tähän astikin mukana. Nyt se on myös suunniteltuna erillisenä toimenpiteenä myös vesienhoidossa.

Hannu Ripatti piti hyvänä, että kuulemispalaute on huomioitu ja täsmennetty tekstejä sen mukaisesti. Metsätalouden tekstilinjauksista Ripatti toi näkemyksensä esiin, että tekstiä toivoisi täsmennettävän ojitushiltoitusten kohdentamisen osalta ja sen osalta, että metsäsertifikaattia tulisi viedä eteenpäin organisaatioiden omissa ohjeistuksissa ei välttämättä lainsäädännön tasolla. Taina Ihaksi kertoi, että ELYssä on tunnistettu tarve valvonnalle. Visa Niittyniemi ehdotti, että voisiko asian eritellä kahteen eri lauseeseen. Hannu Ripatti kertoi, että hänen esitys koski lauseen korvaamista, jos asia esiteetään erillisinä lauseina, niin lauseen muotoa on tarve vielä pohtia. Visa Niittyniemi toi esiin, että kaikkiin sektoreihin kuuluu lainsäädännön toimivuuden seuranta.

Lisäksi Hannu Ripatti nosti esiin metsä- ja vesiviranomaisten yhteistyöstä kertovan kohdan. Metsä- ja vesilaila on omat viranomaiset, joilla varmasti on tarve yhteistyöhön, mutta yhteistyön tarvetta voisi täsmentää käsittämään yhteistyön lisäämistä neuvonnassa. Kuntien rooli on Ripatin mielestä vieras tähän kontekstiin. Eeva Saarikorpi yhtyi Ripatin näkemykseen yhteistyöstä ja piti Visa Niittyniemen ehdottamaa metsäsertifioinnin/lainvalvonnan erittelyä kahteen eri lauseeseen kannatettavana.

Taina Ihaksi kertoi, että esityksen tekstit ovat VHA1 ja VHA2:n vesienhoitosuunnitelmiin tehty linjaus, joka on tehty valtakunnallisten oppaiden perusteella. Yhteistyön lisäämistä on pidetty tarpeellisena, ja jokainen viranomainen parantaa toimintaa omassa roolissaan. Visa Niittyniemi totesi, että vesilain valvonnassa valtiolla ja kunnilla täysin rinnakkainen rooli, eikä kunnan ja valtion välillä ole hierarkiaa. Vaikka ilmoitukset tehdään valtion viranomaiselle, niin valvontavastuu ja -velvollisuus ovat täysin rinnakkaisia kunnilla ja valtiolla. Arto Ahonen toi esiin, että lauseen kohta metsä- ja vesilain viranomaisten yhteistyön lisäämisestä sekä yhteistyö kuntien kanssa kaipaisi täsmennystä, koska kunta on valtion ohella vesilain valvontaviranomainen, joten lauseessa erikseen eritelty kunnan rooli aiheuttaa hämmennystä. Todettiin, että lause kaipaa täsmennystä.

7. Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman viimeistely, tilannekatsaus (Taina Ihaksi, Minna Korttinen ja Visa Niittyniemi)

Taina Ihaksi kertoi, että toimenpideohjelmaan ei ole merkittäviä muutoksia sinällään enää viime vaiheessa tullut. Teknisiä muutoksia on tehty litin siirtymisestä Kaakkois-Suomesta Hämeeseen johtuen. Käytännössä nämä ovat olleet teksti- ja karttamuutoksia sekä toimenpiteiden siirtämistä/siirtymistä niin pintavesien kuin myös pohjavesien osalta.

20.10.2021

Minna Korttinen esitteli **maatalouden** toimenpidemuutoksista. Ravinteiden käytön hallinta on poistettu täydentävistä toimenpiteistä ja se on siirtynyt perustoimenpiteiden alle tulevan fosforiasetuksen muodossa. Tilalle täydentäviin on tullut uutena vesienhoidon toimenpiteenä kerääjäkasvit. Maatalouden toimenpidemäärät eivät ole täydentävissä toimenpiteissä mitenkään merkittävästi muuttuneet eikä merkittäviä kustannusmuutoksia ole siten myöskään tullut, vaan muutokset kohdistuneet lähinnä järjestelmän syöttötapoihin. Taina Ihaksi totesi, että muutokset ovat olleet tarpeen, jotta maatalouden kustannuksia on saatu yhdenmukaistettua eri ELYjen kesken.

Jyrki Pitkänen kysyi suojavyöhykkeiden määrästä, että oliko tässä huomioitu uudella ohjelmakaudella muuttuva tiukentuva ohjeistus, sillä todennäköisesti suojavyöhykkeiden määrä tulee tiukentuneiden linjojen vuoksi vähenemään (pienemmille uomille ei saa tukea). Pitkänen toi myös esiin, että talviaikaisen kasipeitteiden määrä näyttää taulukossa melko korkealta eikä usko, että esitetty toimenpidemäärä tulee toteutumaan. Taina Ihaksi kertoi, että tällä hoitokaudella tavoitteet on asetettu korkealle, koska tarvetta vesien tilan parantamiseksi/ja saavuttamiseksi on. Eeva Saarikorpi totesi, että olisi hyvä, jos toimenpide-/kustannustaulukossa näkisi rinnalla nykyiset toimenpidemäärät, jotta esitettyjä toimenpiteitä voisi vertailla ja näkyisi, millaisia määriä toimenpidetavoitteiden saavuttamisen osalta jatkossa tarvitaan. Visa Niittyniemi kertoi, että ELYssä uskotaan maanrakeenteen parantamiseen (mm. kipsinlevitys), joita pyrittävä ensisijaisesti painottamaan. Jyrki Pitkänen toi esiin, että suojavyöhykkeitä on nykyisin 3000 ha, joten tavoite 5222 ha aiheuttaa noin 2000 ha nousun nykyisestä, jotta tavoitteeseen päästäisiin. Minna Korttinen kertoi, että suojavyöhykkeiden toimenpidemäärien laskemisessa on käytetty ranta10 aineistoa, mikä nostanut toimenpidemäärät esitettyyn n. 5000 ha. Talviaikaisen kasvi-peitteisyyden toimenpidemäärät on laskettu siten, että 75 % peltopinta-alasta tulisi katetuksi (liitti vähennetty toimenpidemääristä). Visa Niittyniemi totesi vielä, että aika näyttää, kuinka hyvin CAPissa (EU:n yhteinen maatalouspolitiikka) rahat riittävät ja kuinka innostuneita viljelijät ovat halukkaita tukia hakemaan. Taina Ihaksi esitti vielä kysymyksen, että tarkoittaako pientareista luopuminen sitä, että jatkossa kyntäminen vesirajaan asti on mahdollista. Jyrki Pitkänen kertoi, että (vesilaista johtuva) pientarvaatimus 60 cm tulee pysymään, mutta tukiehdoissa olevasta 1 m pientareesta luovutaan.

Minna Korttinen kertoi, että valtioneuvoston asetusta fosforilannoituksen säätelystä valmistellaan, joka korvaa ravinteiden käytön hallintatoimenpiteen. Kerääjäkasvit on otettu uutena toimenpiteenä hiilen sidonnan ja vesiensuojelua edistävänä toimenpiteenä mukaan täydentäviin toimenpiteisiin. Toimenpidemääräksi on esitetty 15 % koko Kaakkois-Suomen peltoalasta.

Taina Ihaksi esitteli **metsätalouden** toimenpidemuutoksia. Toimenpidemääriä ei ole muutettu, mutta yksiköitä ja järjestelmään syöttötapoja on muutettu. Metsätalouden ohjauskeinoja muutettu ja ne ovat toimenpideohjelmassa lähes yhtenevät vesienhoitosuunnitelmien kanssa. Toimenpideohjelmassa ohjauskeinoja hieman muunneltuna/karsittu, koska ohjauskeinot on kuitenkin jo esitetty vesienhoitosuunnitelmissa ja koskevat siten myös KASELYn aluetta.

Hannu Ripatti toisti aiemmin vesienhoitosuunnitelmien teksteistä esitetyn kommentin liittyen ojitusilmoituksiin. Ripatti piti aiemmin esittämänsä neuvonnan lisäämistä yhteistyöosioon edelleen tarpeellisenä. Ripatti myös totesi metsähakkuiden pysyvätavoitteesta, sitä ei ole AMOssa, eikä sitä voida määritellä, koska jokainen vuosi on erilainen, millä puukauppaa käydään ja hakkuita tehdään. Ripatti myös toivoi toimenpideohjelman metsätalouden kaavioihin ajankohtaisen tilanteen päivittämistä. Taina Ihaksi totesi, että osa vesienhoidon suunnittelusta ja luokittelusta perustuu tiettyyn tarkastelu

20.10.2021

ajankohtaan, minkä vuoksi ajantasaisen tilanteen päivitykset eivät ole mahdollisia. Ripatti toivoi myös, että vesienhoitosuunnitelman alueiden käyttöä käsittelevässä osiossa laadittavaksi ehdotettuun maankäyttöoppaaseen voisi lisätä MTK:n mukaan yhteistyötahoksi. Sovittiin, että Hannu Ripatti laittaa vielä sähköpostilla kommentit ELYlle.

Taina Ihaksi kertoi, että toimenpideohjelman kuulemisversiossa olleen metsätaloustoimille herkimpien alueiden kartta todennäköisesti poistetaan toimenpideohjelmasta, koska valtakunnallinen aineisto valmistuttuaan tulee jatkossa kattamaan periaatteessa saman asian.

Visa Niittyniemi esitteli **voimakkaasti muutettujen vesistöjen** viimeisiä linjauksia/luokitteluja. Voimakkaasti muutettujen vesistöjen luokittelulogiikka eroaa vesienhoidon muusta luokittelusta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kun joku vesistö on tunnistettu voimakkaasti muutetuksi (eli voimatalouden käytössä olevat vesistöt), niin siirrytään käyttämään omaa, direktiivinkin mukaista luokitusta. Luokittelussa on kaksi olennaista vaihetta: 1) pitää muodostaa toimenpideyhdistelmä, jolla arvioidaan, millä saadaan parannettua vesien tilaa (kaikki mahdolliset toimenpiteet, mitkä mahdollisia). 2) Tämän jälkeen on pohdittava, että mitkä toimenpiteet ovat sellaisia, jotka eivät aiheuta merkittävää haittaa käyttömuodolle. Esimerkiksi jos on olemassa/löydetty sellaisia toimenpiteitä, jotka parantavat ekologista tilaa, mutta eivät vaikuta merkittävää haittaa käyttömuodolle, niin silloin vesistö voi olla tyydyttävässä tilassa. Jos taas toimenpideyhdistelmä aiheuttaisi merkittävää haittaa käyttömuodolle, vesistö voidaan luokitella hyvää saavutettavissa olevaan tilaan. Eli mitä rajummin vesimuodostuma on muutettu, sen todennäköisemmin vesistö on hyvässä tilassa (vrt. tavanomainen luokittelu).

Niittyniemi esitteli luokittelun periaatteet Vuoksen, Kymijoen länsihaaran sekä Kymijoen päähaaran osalta.

- Vuoksen osalta kunnostuksia on pääuoman osalta tehtävissä ja myös purokunnostukset ovat mahdollisia. Vaikutusten osalta on arvioitu, että uusilla lisääntymisalueilla vaikutus ekologiseen tilaan on vahvistava, mutta kuitenkin vähäinen, minkä vuoksi vesistö katsotaan olevan hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa. Kuivissa uomissa ja perkausvivisaarissa on myös alueita, joilla voitaisiin tehdä kunnostuksia, mutta niistä katsotaan aiheutuvan merkittävää haittaa käyttömuodolle. Säännöstelykäytännön kehittämisen osalta lyhytaikaissäädön merkittävän rajoittamisen vaikutuksista voidaan katsoa aiheutuvan merkittävää haittaa käyttömuodolle, minkä perusteella Vuoksen voidaan katsoa olevan hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa. Yhteenvedona Vuoksen osalta voidaan todeta, että vesistössä on tehtävissä tilaa vahvistavia toimenpiteitä, Vuoksi hyvässä saavutettavissa tilassa. Tilaluokkaa ja toimenpiteitä tullaan tarkastelemaan 6 vuoden välein. Myös lupamuuтокset voivat käynnistää tilan uudelleen arvioinnin.
- Kymijoen länsihaaran osalta mahdollisia toimenpiteitä ovat koskialueiden kunnostaminen, kalateiden rakentaminen sekä Hirvivuolteen padon korvaaminen uudella patorakenteella. Hirvivuolteenpato ei ole kuitenkaan kalojen nousueste. Toimenpideyhdistelmien vaikutukset eivät aiheuta merkittävää haittaa vesivoimalle ja koska toimenpiteiden vaikutus ekologiseen tilaan on melko suuri, katsotaan Kymijoen länsihaaran tilan olevan tyydyttävä.
- Kymijoen päähaaran osalta mahdollisia toimenpiteitä ovat selvitykset kunnostusmahdollisuuksista ja kalankulun parantamisen mahdollisuuksista. Lisääntymispaikkojen lisäämismahdollisuuksia ei ole valtavaa määrää. Huomio pääasiassa Anjalankosken alapuolisilla alueilla, jossa kalatiet pitää saada toimimaan, mutta yläosissakin on paikkoja, joissa voi olla potentiaalia (vaativat vielä selvityksiä). Kokonaisvaikutus arvioidaan toimenpiteillä olevan vähäinen, joten Kymijoen päähaaran katsotaan olevan hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa.

20.10.2021

Teppo Vehanen kommentoi, että Vuoksen osalta olisi vielä paljon tehtävissä ja toimenpiteillä olisi vaikutuksia ekologiseen potentiaaliin. Visa Niittyniemi totesi, että tarkastelua on tehty sen osalta, mikä katsotaan merkittäväksi vaikutukseksi. Asiassa on noudatettava valtakunnallista ohjeistusta. Merkittäväälle haitalle ei ole Suomessa asetettu tarkkaa lukuarvoa vaan se määritetään tapauskohtaisesti.

Jukka Muotka totesi, että asiassa on tehty hyvät selvitykset. Muotka totesi Vuoksen osalta, että vaikka tila luokituu hyväksi, niin Fortum on halukas ja valmis olemaan mukana selvityksissä ja toimenpiteissä. Muotka toi esiin, että Ruotsissa on tehty vesivoima-, verkko- ja ympäristöviranomaisten yhteistyössä selvitys ja mallinnus toimenpiteiden aiheuttamasta menetyksestä vesivoimalle jokikohtaisesti. YM on linjannut, että kalankulkuväylät on mahdollista toteuttaa mitoittaen noin 2–3 % joen keskivirtaamasta vuosikeskiarvona laskettuna, mikä on aika paljon suurissa joissa. Muotka toi esiin, että lyhytaikaisäänöstelyn merkitystä energiajärjestelmän toiminnan kannalta tulisi tarkastella valtakunnallisesti vastaavasti esimerkiksi siten kuin Ruotsissa on tehty. Myös Visa Niittyniemi totesi, että olisi hyvä jos Suomesakin saataisiin vastaava tarkastelu aikaan kuin Ruotsissa, kun nyt tarkastelua tehdään yksi joki kerrallaan.

Teppo Vehanen totesi, että yhteistyötä Fortumin kanssa tehdään.

Toimenpideohjelman tarkistamisen yhteenvedona Taina Ihaksi totesi, että merkittäviä pohjavesimuutoksia ei toimenpideohjelmaan ole tullut/tehty. Pintavesipuolella muutoksia on ollut enemmän ja edellä niistä esiteltiin keskeisimmät muutokset. Heidi Rautanen toi vielä pohjavesien osalta esiin, että vesienhoitolain mukaisesti tehtävä pohjavesialueiden rajausten ja luokitusten tarkistamistyö on vielä osin kesken Kaakkois-Suomessa. Taipalsaaren ja Lappeenrannan pohjavesialueet on kuultu kesän 2021 aikana ja paikkatietopäivitykset tulevat voimaan marraskuun lopulla 2021, eikä siten ehdi vesienhoitosuunnitelmiin ja toimenpideohjelmiin mukaan otettaviksi. Itäisimmän Etelä-Karjalan kuntien osalta pohjavesialueiden tarkistaminen valmistuu kevään paikkatietomuutosten yhteydessä.

8. Hankkeiden ja rahoituksen tilannekatsaus

- ELYn harkinnanvaraiset avustukset, avustetut hankkeet ja tuleva haku (Antti Haapala)

Antti Haapala esitteli meneillään olevia kunnostushankkeita ja avustustilannetta. Pääpaino rahoitettavissa hankkeissa on ollut Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalasta on tullut vähemmän avustuskelpoisia hankkeita. Haapala esitteli myös aiempien vuosien rahoituspäätösten mukaisia meneillään olevia hankkeita. Taipalsaaren Kutilan suunnittelu etenee MMM hankkeena. Uusien hankkeiden haku alkaa 18.10.2021 ja hakuaika 18.10.-30.11.2021. Väliväylän yläosan ja Simpelejärven osalta on osoitettu kiinnostusta hankerahoitukseen. Haapala esitteli lyhyesti avustusten perusteet ja kertoi, että tietoa vesiensuojeluhankkeiden rahoituksen tuesta on saatavilla netistä [rahatpintaan.fi](https://www.rahatpintaan.fi) -sivustolta. Haapala kertoi myös, että kunnostustoimenpiteitä, joita edistetään, on kohdistettu heikommassa tilassa oleviin vesistöihin. Hakemuksia ei juurikaan ole tullut hakemuksia hyvän/erinomaisen tilan alueille. Vesiluonnon monimuotoisuuden kohentaminen on myös tärkeä peruste.

Jyrki Pitkänen toi esiin, että vastaavia kunnostuskohteita on tuettu myös maaseuturahoituksella (Järvi-Suomen maaseudun ilmasto- ja ympäristöohjelma).

20.10.2021

- **Virtavesikunnostukset (Vesa Vanninen)**

Vesa Vanninen esitteli katsauksen viime vuosina tapahtuneista virtavesikunnostuksista.

- Summanjoella ja Vehkajoella on saatu hyvin edistettyä toimenpiteitä
- Virojoella osalta toteutuksen edistäminen on ollut haastavaa, Vaalimaanjoen osalta tilanne on parempi.
- Urpаланjoen osalta Muurikkalan kalatie on tehty ja seurantoja toteutettu. Nousevien taimenten määrä on vähäistä. Salajärven kosken kalatie odottaa toteuttamista. Vilajoella suunnitelma toteuttamatta. Pato, joka hankala toteuttaa, pohjapdonrakentaminen ei ole kovin helppoa maan märkyyden vuoksi.
- Tervajoelle on istutettu Mustajoesta taimenta. Hounijoelle ei ole vielä tehty elinympäristökunnostuksia. Rakkolanjoen alaosa kunnostettu. Mustajoella pääosa koskista kunnostettu jo aiemmin.
- Suokumaanjoella ja Unterniskanjoella kunnostuksia on toteutettu. Suokumaanjoella Kaakkois-suomessa harvinainen harjukanta.
- Helisevänjoki odottaa toteutusta, selvitystä pitäisi tehdä/tarkentaa. Purnujärven pato odottaa toteuttamista.
- Hiitolanjoella Kangaskosken padon ohitus tehty, voimalaitos purettu ja tekokoski rakennettu tilalle. Koskeen tulee myös lisääntymisalueita. Kunnostukset jatkuvat Lahnasen kosken osalta ensi vuonna Ritakosken osalta vuonna 2023.
- Käyräjoella olisi tarkoitus tehdä täydennyskunnostuksia. Jyräänskella ei ole kauheasti taimenen pienille poikasille sopivaa lisääntymisaluetta ja alueella olisi tarve lisätoimille.
- Valkealan reitin osalta tarpeen täydennyskunnostuksille, padon ohitukselle ja kahden nousuesteen ohittamiselle, minkä jälkeen Kymijoelta aukeaisi vapaa reitti Kivijärvelle asti.
- Jokien kunnostusta on tehty myös Partakoskella ja Kymijoella on optimoitu lisävesityksellä ja ohjausaidalla kalatien toimintaa Korkeakoskella (taimenelle toimii, lohelle ei), mutta tulokset näyttävät tällä hetkellä vielä heikolta (vasta alustava tieto). Koivukosken haarassa on myös tehty uoma-
muotoilua ja sovittu pulssituksista.

Antti Haapala toi esiin, että Hiitolanjoen vesi on kirkasta ja eikä ravinnetasotkin ovat sellaiset, että patojen poistolla ja kunnostuksilla on seuraavalla hoitokaudelle vaikutusta vesien tilan arviointiin. Mikäli veden laadussa ei tule takapakkia, niin Hiitolanjoen tila tulee em. toimenpiteiden myötä muuttumaan tyydyttävästä hyväksi ekologiseksi tilaksi.

Riitta Moisio kertoi, että Lappeenrannan jätevedenpuhdistamon ympäristölupaehdossa on Rakkolanjoen osalta vuosittainen kalanhoitomaksu 10 000 €/v. Moisio tiedusteli, onko kalatalousmaksulla suunniteltu tehtävän tai kohdistettavan joitain toimenpiteitä juuri kyseiseen puhdistamon purkuvesistöön. Vesa Vanninen kertoi, että kalatalousmaksu kohdistetaan aina purkuvesistöön, johon lupakin kohdistuu. Kalatalousmaksun ideana on, että sillä kompensoidaan maksavan tahon aiheuttamia haittoja kyseisessä vesistössä, eikä rahoja siten voida kohdentaa muuhun vesistöön. Vanninen toi esiin, että Rakkolanjoelta toimenpiteinä voisi olla esim. istuttaminen (viljelyssä tällä hetkellä ongelmia), selvitykset/tutkimukset istuttamiseen liittyen sekä kunnostukset. Rakkolanjoen osalta ei ole kalatalousmaksun käyttösuunnitelmaa, mutta rahat on tarkoitus käyttää ko. vesistöön.

Visa Niittyniemi toi esiin, että Lappeenrannan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan osalta KHO palautti asian käsiteltäväksi uudelleen Vaasan hallinto-oikeudelle. KHO totesi kuitenkin päätöksessä, että

20.10.2021

vesienhoitotavoitteet tai maakuntakaavassa olleet puutteet eivät voineet olla este uudelle puhdistamolle. Vaasan hallinto-oikeuden palauttamiseen johtivat muut luvasta tehdyt valitukset.

Muina asioina Taina Ihaksi kertoi lyhyesti PISARA-hankkeesta, jonka myötä tehdään uusi tietojärjestelmä vesianalyysitulosten katsomiseen ja käyttöön. Tietojärjestelmästä on tulossa käytettävämpi ja visuaalisempi kuin nyt käytössä olevat vanhat tietojärjestelmät. Tavoitteena on myös parempi hyödynnettävyys merenhoidon tilanarviossa ja pohjavesityössä. Myös kansalaisten käyttöön on tulossa oma versio. Koulutuspäivien ja tilaisuuksien osalta tuotiin esiin vesistökuunnostusverkoston teemakahvila.

9. Seuraavan kokouksen asiat ja kokouksen ajankohta

Seuraavan kokouksen ajankohdaksi Taina Ihaksi ehdotti maaliskuuta 2022. Ajankohta menisi vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien valmistumisen jälkeiseen aikaan, kun toimenpiteiden toteutusta aletaan käynnistelemaan. Visa Niittyniemi toi esiin, että maaliskuu menee EU-raportointeihin, joten huhtikuu voisi olla parempi ajankohta.

Aiheina kokouksessa tulee olemaan ainakin hyväksytyt vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat, EU-raportointi, suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamisen edistäminen sekä CAP-uudistus ja maaseutupuolen rahoituskuviot. Ehdotuksia kokouksessa käsiteltävistä asioista otetaan vastaan.

Kokouksen järjestettäneen mahdollisuuksien mukaan läsnäkokouksena. Visa Niittyniemi esitti, että kokous voitaisiin pitää esimerkiksi Lappeenrannan Kehruuhuoneella, jolloin kokoukseen voitaisiin yhdistää esim. tutustuminen Saimaariumiin. Kokouksen sisällön osalta on toivottavaa, että seuraavassa kokouksessa substanssiin pystytään varaamaan enemmän aikaa, kun nyt kokousaiheet ovat keskittyneet vesienhoidon suunnittelun valmisteluun. Myös erilaisia vierailuja toivottavasti onnistutaan järjestämään aiempaan tapaan.

Jukka Muotka kysyi onko vesienhoidossa miten huomioitu biodiversiteettistrategian tavoite vapaasti virtaaville vesille ja Taina Ihaksi kertoi, että biodiversiteettiasioissa ei olla juuri oltu mukana vesiin liittyen. Muutoksia tulee, ja täytyy olla hereillä, että järkeviä ratkaisuja tehdään.

Todettiin, että kommentit toimenpideohjelmaan pyydetään toimittamaan ELYlle heti pikimmiten, jotta pystytään ottamaan vielä huomioon.

Muistio ja muut tämän kokouksen aineistot tullaan laittamaan Teamsiin tiimin tiedostoihin. Muistion valmistumisesta tiedotetaan kuitenkin sähköpostitse.

10. Kokouksen päättäminen

Visa Niittyniemi kiitti osallistujia, ja päätti kokouksen klo 11:50

Vesienhoitoterveisin,

Visa, Taina, Heidi ja Minna